

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

II. ÚS 52/2021-42

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Petra Molnára a sudcov Jany Laššákovej a Ľuboša Szigetiho (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], zastúpeného advokátom JUDr. Richardom Schwarzom, advokátska kancelária, Podzámska 32, Nové Zámky, proti postupu Okresného súdu Bratislava V v konaní vedenom pod sp. zn. 23 Cr 64/2017 takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Bratislava V v konaní vedenom pod sp. zn. 23 Cr 64/2017 **p o r u š e n é b o l i**.
2. Okresnému súdu Bratislava V **p r i k a z u j e** v konaní vedenom pod sp. zn. 23 Cr 64/2017 konať bez zbytočných prietáhov.
3. Sťažovateľovi **p r i z n á v a** finančné zadostučinenie **1 500 eur**, ktoré **j e** Okresný súd Bratislava V **p o v i n n ý** zaplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
4. Okresný súd Bratislava V **j e p o v i n n ý** nahradiť sťažovateľovi trovy konania **691,34 eur** a zaplatiť ich na účet jeho právneho zástupcu JUDr. Richarda Schwarza, Podzámska 32, Nové Zámky, do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Ústavný súd uznesením č. k. II. ÚS 52/2021-18 z 11. februára 2021 prijal podľa zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na ďalšie konanie ústavnú sťažnosť sťažovateľa, ktorou sa domáhal vyslovenia porušenia svojho základného práva podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a svojho práva na prejednanie

záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Bratislava V (ďalej aj „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 23 Cr 64/2017. Sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd vydal nález, ktorým vysloví porušenie jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v namietanom konaní, prikáže okresnému súdu konať bez zbytočných prietahov a okrem toho sa domáhal aj priznania finančného zadosťučinenia 12 966,91 eur a náhrady trov konania.

2. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva nasledovný stav veci:

Sťažovateľ je žalobcom v namietanom konaní o zrušenie rozhodcovského rozsudku č. k. RD 197/2017 z 8. decembra 2017. Súčasne so žalobou podal návrh na odklad vykonateľnosti tohto rozhodcovského rozsudku (žalobu podal 21. decembra 2017, pozn.). Sťažovateľ zároveň 9. októbra 2017 (pred podaním samotnej žaloby) podal na okresnom súde návrh na rozhodnutie súdu o námietke v zmysle „§ 21 ods. 4 zák. č. 244/2002 Z. z. o rozhodcovskom konaní“ v znení neskorších predpisov. Konanie sa vedie na okresnom súde pod sp. zn. 23 Cr 49/2017 a súd dosiaľ o návrhu nekonal a nerozhodol.

3. Sťažovateľ viackrát urgoval okresný súd, aby v jeho veci konal, ale dosiaľ v jeho veci nebola vykonaná žiadna náprava.

II.

Argumentácia sťažovateľa

4. Ťažiskovou námietkou sťažovateľa je takmer úplná nečinnosť okresného súdu v namietanom konaní a nerozhodnutie o jeho návrhu na odklad vykonateľnosti (má zablokovaný bankový účet viac ako dva a pol roka, pretože bola voči nemu začatá exekúcia a Okresný súd Banská Bystrica zamietol jeho návrh na zastavenie exekúcie).

5. Ústavný súd podľa § 58 ods. 3 zákona o ústavnom súde (berúc do úvahy aj predchádzajúce stanoviská účastníkov konania podľa právnej úpravy účinnej do 31. decembra 2020) vec prejednal a rozhodol bez nariadenia ústneho pojednávania, pretože na základe obsahu podaní dospel k záveru, že od ústneho pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

III.

Vyjadrenie okresného súdu a replika sťažovateľa

III.1. Vyjadrenie okresného súdu:

6. Okresný súd k ústavnej sťažnosti uviedol, že sťažovateľ oprávnene namieta prietahy v namietanom konaní, a to v období od 22. decembra 2017 do 24. augusta 2018 a od 11. februára 2019 do 16. marca 2020. Inak z predloženej chronológie procesných úkonov podľa neho vyplýva, že konal v zásade priebežne i vzhľadom na práceneschopnosť vyššej súdnej úradníčky. Pre objektívne posúdenie veci uvádza, že zákonná sudkyňa má okrem uvedenej agendy aj ďalšie súdne agendy, pričom súd je značne personálne poddimenzovaný. Tiež uvádza, že sťažovateľ nepodal sťažnosť na nečinnosť súdu priamo predsedníčke súdu a jeho žiadosť

o priznanie finančného zadosťučinenia považuje tiež za značne neprimeranú vzhľadom na doterajšiu dĺžku tohto konania.

III.2. Replika sťažovateľa:

7. Sťažovateľ vo svojej replike uviedol, že okresný súd žiadnym právne relevantným spôsobom neodôvodnil, prečo v namietanom konaní dochádza k prietahom, pretože dlhodobá práceneschopnosť súdnej úradníčky a množstvo vecí zákonnej sudkyne absolútne neobstoja. Tieto príčiny prietahov okresný súd neospravedlňuje. Zákonná sudkyňa do podania ústavnej sťažnosti nenariadila ešte termín pojednávania a doteraz nerozhodla o návrhu sťažovateľa na odklad vykonateľnosti napadnutého rozhodcovského rozsudku. Zároveň poukazuje na to, že v danej veci okresný súd 23. januára 2019 rozhodol o pripustení ďalšieho účastníka do konania na základe jeho návrhu, ale o sťažnosti žalovanej strany podanej 7. februára 2019 okresný súd rozhodol až 16. marca 2021, i to tak, že pôvodné uznesenie zmenil a nepripustil pristúpenie ďalšieho subjektu do konania na strane žalovaného. V danom prípade teda už nejde len o prietahy v konaní, ale aj o narušenie princípu právnej istoty, keďže práve pripustenému subjektu (zrejme do konania pripustiť sa majúcejmu subjektu, pozn.) bola už uhradená v exekučnom konaní suma 13 476,30 eur, ktorú v konaní pred ústavným súdom žiada priznať ako finančné zadosťučinenie (v ústavnej sťažnosti pôvodne sťažovateľ si uplatnil ako finančné zadosťučinenie sumu 12 966,91 eur). Ani podmienenie odstránenia prietahov podaním sťažnosti podľa „*zákona č. 757/2004 Z. z.*“ podľa sťažovateľa neobstojí, keďže viackrát žiadal okresný súd konať v namietanom konaní.

IV.

Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

8. Podstata námietok sťažovateľa v súvislosti s namietaným porušením jeho označených práv podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru je založená na dlhšej nečinnosti okresného súdu v namietanom konaní.

9. Z doterajšej judikatúry ústavného súdu vyplýva, že medzi obsahom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a obsahom práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (II. ÚS 55/98, I. ÚS 132/03). Z tohto vyplýva, že právne východiská, na základe ktorých ústavný súd preskúmava, či došlo k ich porušeniu, sú vo vzťahu k označeným právam v zásade identické.

10. Podľa konštantnej judikatúry ústavného súdu je účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov (v primeranej lehote) v jeho všeobecnom poňatí odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia príslušného štátneho orgánu (II. ÚS 26/95, I. ÚS 47/96). Samotným prerokovaním veci na štátnom orgáne sa právna neistota osoby neodstráni. Ústavné právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov (v primeranej lehote) sa splní až právoplatným rozhodnutím štátneho orgánu, na ktorom sa osoba domáha odstránenia právnej neistoty ohľadne svojich práv (pozri napr. I. ÚS 47/96, II. ÚS 22/96). Prietahy v konaní či nečinnosť orgánu verejnej moci sú ústavným súdom hodnotené ako iný zásah orgánu verejnej moci. Európsky súd pre ľudské práva (ďalej len ESĽP) vo svojich rozhodnutiach (rozsudok ESĽP vo veci H. proti Francúzsku z 24. 10. 1989, rozsudok ESĽP vo veci Katte Klitsche

de la Grange proti Taliansku z 27. 10. 1994 a rozsudok ESĽP vo veci Scordino proti Taliansku č. 1 z 29. 3. 2006) viackrát vyzdvihol dôležitosť správy súdnictva bez prietahov, ktoré môžu ohroziť jeho účinnosť a dôveryhodnosť. Podľa stabilizovanej judikatúry sa otázka, či v konkrétnom prípade bolo porušené základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, skúma s ohľadom na konkrétne okolnosti každého jednotlivého prípadu najmä z pohľadu troch základných kritérií: zložitosť veci, správanie účastníka konania a postup súdu (I. ÚS 41/02, III. ÚS 111/02, IV. ÚS 272/04). V súlade s judikatúrou ESĽP ústavný súd prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa [Comingersoll S.A. (Veľká komora), Sürmeli proti Nemecku (Veľká komora), Záborský a Šmáriková proti Slovenskej republike, rovnako tak aj I. ÚS 19/00, I. ÚS 54/02, II. ÚS 32/02, IV. ÚS 187/07)].

11. Žalobou pred okresným súdom sa sťažovateľ v pozícii žalobcu domáhal zrušenia rozhodcovského rozsudku a súčasne podal aj návrh na odklad vykonateľnosti tohto rozhodcovského rozsudku. Predmetné konanie patrí v aplikačnej praxi súdov spravidla medzi bežné, resp. právne a fakticky nenáročné konania.

12. V tejto veci ústavný súd poukazuje na právnu vetu a rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 5 Obdo 98/2018 z 29. januára 2020: „*Konanie pred všeobecným súdom o zrušenie rozsudku rozhodcovského súdu podľa zákona č. 244/2002 Z.z. na rozhodcovské konanie nenadväzuje a nie je možné ho považovať za ďalšie opravné konanie. Predmetom takého konania všeobecného súdu nie je vecná správnosť rozhodnutia rozhodcovského súdu vo veci samej. Zisťovanie priebehu konania rozhodcovského súdu a ním vydaného rozsudku je v súdnom konaní o zrušenie rozhodcovského rozsudku predmetom dokazovania všeobecného súdu a tým otázkou skutkovou a následne právnou, avšak výlučne z hľadiska úvah o procesnom postupe rozhodcovského súdu v rámci posudzovaných dôvodov pre zrušenie rozhodcovského rozsudku podľa zákona č. 244/2002 Z. z.*“

13. V rámci posúdenia druhého kritéria používaného pre hodnotenie prípadných zbytočných prietahov v súdnom konaní ústavný súd zistil, že na strane sťažovateľa sa nevyskytli významné skutočnosti, ktoré mohli výrazne prispieť k prietahom v napadnutom konaní.

14. Tretím hodnotiacim kritériom, podľa ktorého ústavný súd zisťoval, či došlo k porušeniu základného práva sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov, je samotný postup okresného súdu. Ako vyplýva z úkonov, ktoré uviedol súd aj sťažovateľ, je nepochybné, že okresný súd bol vo veci samej nečinný. Prvý jednoduchý úkon, výzvu na zaplatenie súdneho poplatku urobil až 24. augusta 2018 (po takmer 8 mesiacoch od podania žaloby), o návrhu sťažovateľa z 3. augusta 2018 na pripustenie ďalšieho účastníka konania do konania rozhodol až 23. januára 2019 a o sťažnosti žalovaného zo 7. februára 2019 rozhodol až 16. marca 2021. Frekvenciu týchto procesných úkonov vykonaných so značným odstupom v priebehu viac ako troch rokov nemožno z ústavnoprávneho hľadiska akceptovať. Nečinnosť okresného súdu tak plne odôvodňuje podanie ústavnej sťažnosti. Okresný súd v konaní o návrhu na zrušenie rozhodcovského rozsudku mal rozhodnúť prednostne o návrhu účastníka o odklade vykonateľnosti (§ 40 ods. 1 a 2 citovaného zákona č. 244/2002 Z. z.), čo však za celé sledované obdobie neurobil.

Vyhovením (nevyhovením) návrhu o odklad vykonateľnosti rozhodnutia súd neprejudikuje konečný výsledok konania (pozri uznesenie najvyššieho súdu č. k. 3 Cdo 121/2012 z 5. decembra 2013).

15. V kontexte okolností veci so zreteľom na vyjadrenie okresného súdu ústavný súd ešte uvádza, že otázka množstva vecí, personálne a organizačné problémy súdu nie sú v zásade ústavne významné pre posúdenie toho, či došlo k zbytočným prieťahom v konaní (I. ÚS 19/00, III. ÚS 399/2011). Nadmerné množstvo vecí, v ktorých štát musí zabezpečiť konanie, ako aj skutočnosť, že Slovenská republika nevie alebo nemôže v čase konania zabezpečiť primeraný počet sudcov alebo ďalších pracovníkov na súde, ktorý oprávnený subjekt požiadal o odstránenie svojej právnej neistoty, nemôžu byť dôvodom na zmarenie uplatnenia práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov a v konečnom dôsledku nezbavujú štát zodpovednosti za pomalé konanie spôsobujúce zbytočné prieťahy v súdnom konaní.

16. Ústavný súd na základe vykonaného posúdenia dospel k záveru, že postupom okresného súdu v napadnutom konaní došlo k porušeniu základného práva sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (prvý výrok nálezu).

17. Ústavný súd zároveň prikázal okresnému súdu, aby v ďalšom období postupoval v namietanom konaní bez zbytočných prieťahov (čl. 127 ods. 2 ústavy), tak ako to je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia (druhý výrok nálezu).

V.

Finančné zadosťučinenie a trovy konania

V.1. Finančné zadosťučinenie:

18. Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy môže ústavný súd svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

19. Cieľom primeraného finančného zadosťučinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje poskytnutie vyššieho stupňa ochrany, nielen deklaráciu porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez porušovania základného práva (I. ÚS 15/02, III. ÚS 10/02).

20. Sťažovateľ si uplatnil finančné zadosťučinenie za prieťahy najprv v sume 12 966,91 eur a po prijatí ústavnej sťažnosti v sume 13 476, 30 eur. Vzhľadom na celkovú dĺžku konania (3 roky a 3 mesiace), právnu a faktickú nenáročnosť veci a zistenú nečinnosť súdu v súlade so svojou judikatúrou (I. ÚS 341/2018, IV. ÚS 64/2020) priznal ústavný súd sťažovateľovi finančné zadosťučinenie v sume 1 500 eur (tretí výrok nálezu). Cieľom finančného zadosťučinenia v tomto prípade nie je náhrada škody, prípadne reparácia majetkovej ujmy sťažovateľa vzniknutej v exekučnom konaní alebo v rozhodcovskom konaní.

V.2. Trovy konania:

21. Ústavný súd priznal sťažovateľovi (§ 73 ods. 3 zákona o ústavnom súde) náhradu trov konania v celkovej sume 691,34 eur za tri úkony právnej služby vykonané v roku 2021 (prevzatie a prípravu zastúpenia, podanie ústavnej sťažnosti a vyjadrenie k stanovisku okresného súdu,

a to 3 x 181,17 eur a 3 x 10,87 eur, spolu 576,12 eur vrátane dane z pridanej hodnoty v sume 115,22 eur) podľa § 11 ods. 3, § 16 ods. 3 a § 18 ods. 3 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov. Za doplnenie ústavnej sťažnosti z 23. februára 2021 ústavný súd odmenu sťažovateľovi nepriznal, pretože ich obsahom neboli nové relevantné skutkové či právne skutočnosti.

22. Priznanú náhradu trov právneho zastúpenia je okresný súd povinný uhradiť na účet právneho zástupcu sťažovateľa (§ 62 zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 Civilného sporového poriadku) označeného v záhlaví tohto nálezu v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

23. S poukazom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok, sa pod právoplatnosťou rozhodnutia uvedenou vo výroku tohto rozhodnutia rozumie jeho doručenie poslednému z účastníkov konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 6. mája 2021

Peter Molnár
predseda senátu